

SZÁSZORSZÁGI BOLDOG JORDÁN OP

**KÖNYVECSKE
A PRÉDIKÁTOROK RENDJÉNEK KEZDETEIRŐL**

(LIBELLUS DE PRINCIPIIS ORDINIS PRAEDICATORUM)

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:

Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum Historica, Tom. XVI.: Monumenta Historica Sancti Patris Nostri Dominici, ed. H.Chr. SCHEEBEN, Roma 1935, 25-88.

Fordította: Deák Hedvig OP

Kezdődik az előszó a Prédikátorok Rendje kezdeteinek leírásához

1. A kegyelem fiainak és a dicsőség társörököseinek, azaz az összes testvéreknek, Jordán testvér, az ő méltatlan szolgáljuk, üdvöt kíván, és örömet a szent hivatásban.
2. Az a nagyszámú testvér, aki tudni kívánta, hogyan vette kezdetét a Prédikátorok Rendje, amely által az isteni gondviselés e mostani idők veszélyeiről gondoskodott, s hogy milyenek voltak, és hogyan sokasodtak és erősödtek meg a kegyelemben a rend első testvérei, az már régóta részletesen megtudhatta ezeket azoktól a testvérektől, akik a rend kezdeteinél jelen voltak, akik látták és hallották Krisztus tiszteletreméltó szolgáját, Domonkos mestert, a rend első alapítóját, a mestert és testvért, aki a bűnösök között e testben élve Istennel és angyalaival élt szoros kapcsolatban, ő, aki serényen megtartotta a parancsokat és a tanácsokat, és mindennel, amit csak tudott, és amire képes volt, örök Teremtőjét szolgálta, fénylő fátként a világ sötét homályában ártatlan és tiszta életével.
3. Tehát úgy határoztam, hogy mindezeket sorrendben leírom, én, aki bár nem voltam jelen a rend kezdeteinél, mégis beszéltem az első testvérekkel, és magát boldog Domonkos is nemcsak még világiként, hanem rendtagként is sokat láttam, barátként ismertem, neki gyóntam, az ő kívánságára szenteltek diakónussá, bár a rendi ruhát csak négy évvel a rend alapítása után kaptam meg. Ezért tehát úgy határoztam, hogy mindazt, amit személyesen láttam és hallottam, és amit az első testvérek híradásából megtudtam a rend kezdeteiről, a boldog férfinak, Domonkos atyánknak életéről és csodáiról, és egyes más testvérekről is, azt - amint eszembe jut - írásba foglalom, nehogy a később születő testvérek¹ ne ismerjék a rend kezdeteit, és akkor kívánják hiába megtudni, amikor az idő túlságos előrehaladta miatt nem lehet majd olyan embert találni, aki a rend kezdeteiről biztosat tudna mondani. Tehát Krisztusban szeretett testvéreim és fiaim, az itt következőket, amit csak épüléstekre és vigasztalásokra gyűjtöttem össze, fogadjátok áhítattal, és az első testvéreink szeretetével való vetélkedés gyűjtson lángra titeket.

Kezdődik az osmai püspökről, Diegoról szóló elbeszélés

4. Hispániában élt a tiszteletreméltó életű férfi, Diego, az osmai egyház püspöke, akit a Szentírás ismerete, a világi értelemben vett veleszületett tehetség, de még inkább erényei ékesítettek. Oly nagy szeretettel csüggött Istenen, hogy magát megvetve, és ami Istené, azt keresve², arra fordította figyelmét, hogyan tudná a rábízott talentumot, mint sok lélek sáfára, az Úrnak sokszoros nyereséggel visszaadni. Arra törekedett tehát, hogy ahol csak talált tisztes életű és erényeik miatt dicséretreméltó férfiakat, ahogy csak tudja, az ilyeneket magánál tartsa, és önekik saját egyházában adjon helyet, amelynek élén állt, javadalomban részesítve őket. Alárendeltjei közül pedig azokat, akik nem az életszentségre törekedtek, hanem a világgal törődtek, szavaival és példájával próbálta meggyőzni, hogy dicséretreméltóbb, szerzetesi életformát kezdjenek élni. Ezért akarta kanonokjait gyakori figyelmeztetésekkel és meg nem szűnő biztatással rábeszélni, hogy közös megegyezéssel térjenek át boldog Ágoston re-

---

¹ Zsolt 77,6

² Fil 2,21

gulája alatt a kanonoki rend fegyelme. Mindezt annyira buzgón tette, hogy azok, bár egyesek ellenkeztek, kívánságának nem tudtak ellenállni.

Boldog Domonkos ifjúsága

5. Ebben az időben élt egy Domonkos nevű fiatalember, aki ugyanabban az egyházmegyében, egy Calaruega nevű faluban született. Anyja még Domonkos fogantatása előtt látomásban szemlélte, hogy kiskutyát hord méhében, amely szájában egy fáklyát visz, és méhéből kijőve az egész világot lánggra gyújtja. Ez jelképesen mutatta, hogy tőle kiváló prédikátor születik majd, aki a szent tudomány ugatásával a bűn által elkábított lelkeket virrasztásra rázza fel, és a tüzet, melyet az Úr Jézus hozott a földre, az egész világon elterjeszti. Őt gyermekkorától fogva szüleinek és kiváltképpen egyik pap nagybátyjának gondoskodása nevelte. Már kiskorától egyházi környezetben neveltették, hogy akit az Úr a jövőben választott edényének akar, még gyermekként, mintegy új edényként magába szívja a szentség illatát, amelyet később sem veszített el.³
6. Később Palenciába küldték, hogy ott a szabad művészeteket tanulja, amely tudományok akkor ott virágoztak. Miután úgy látta, hogy ezeket kitanulta, felhagyott a szabad művészetekkel, mintha félne, hogy amúgy is szűkös idejét kevésbé gyümölcsözően fordítja ezekre, és sietve a teológiát kezdte tanulmányozni, s heves vággyal éhezett Isten szavára, mely a szájnak édesebb méznél.⁴
7. A szent tudományokat négy éven át tanulta. Eközben annyira mohón és szünet nélkül vágyott meríteni a Szentírás forrásaiból, hogy a fáradhatatlan tanulás miatt szinte alvás nélkül töltött egész éjszakákat is; a füleivel hallott igazságot pedig lelke mélyében, azaz tartós emlékezetében őrizte. Amit ugyanis könnyen befogadott, azt istenfélő szeretettel öntözte, és ebből az üdvösség cselekedetei sarjadtak; így rá is állt az evangélium igaz mondata: „Boldogok, akik hallgatják Isten igéjét, és meg is őrzik azt.”⁵ Ugyanis Isten igéjét kétféleképpen lehet őrizni: az egyik mód az, amikor amit fülünkkel hallunk, azt emlékezetünkben tartjuk, a másik pedig, amikor azt, amit hallottunk, tettekre váltjuk; nem kétséges, hogy ez utóbbi az ajánlhatóbb, hiszen jobb, ha a búzamatot a földben őrizzük, és nem pedig egy ládában. Isten e boldog szolgája mindkét módon jeleskedett – emlékezte mint Isten csűrje osztott minden jókat⁶, kívülről pedig erényei és tettei világosan hirdették, mi rejtőzik szívében. Mivel forró vággyal követte az Úr parancsait, boldogan lesve a Jegyes szavát, a minden tudás Isten megadta neki a kegyelmet, hogy ne csak a tejre legyen alkalmas, hanem a nehéz kérdések titkaiba is behatoljon szívének alázatos értelme, és könnyen nyelje a szilárdabb ételt is.⁷ Kiváló veleszületett adottságokkal rendelkezett; gyermekkorától előre jelezte azt a nagyságot, ami csak érettebb korban lenne elvárható. „Nem csatlakozott ugyanis a játszadózókhoz, sem azokhoz akik könnyelmű úton járnak”⁸, és a nyugodt Jákobhoz hasonlóan Ézsau csavargása-

---

³ A hasonlat alapja: Horatius Epistulae I.2 69-70.

⁴ Zsolt 118,103

⁵ Lk 11,28

⁶ Zsolt 118,13

⁷ 1Kor 3,2

⁸ Tób 3,17

it elkerülve, nem hagyta el anyjának, az Egyháznak ölet, s a szent nyugalom sátrait. Az ifjút öregnek is lehetett volna nézni, mert éveinek száma gyermeknek mondta, ám érett viselkedése és megállapodott erényei idősnek hirdették. A világ könnyelmű csábításait megvetette, a szeplőtelen úton járt.⁹ Szüzességének ékességét élete végéig épen őrizte Urának, aki a sértetlenséget szereti.

Anyja gyermekkorában jelenést lát

9. Isten a jövő ismerője már fiatalkorában megmutatta valamennyire, hogy milyen kiválóság remélhető a gyermekkel kapcsolatban. Anyjának látomásában úgy mutatkozott Domonkos, mint akinek a homlokán a hold van – ez valóban előre jelezte, hogy egykor ő a népek világossága lesz, aki megvilágosítja azokat, akik sötétségben és a halál árnyékában ülnek.¹⁰ Mindezt később az események beigazolták.

Jótette a szegényekkel az éhínség idején

10. Ugyanabban az időben, amikor Palenciában tanult, hatalmas éhínség tört ki szinte egész Hispániában. Erre ő a szűkséget szenvedő szegények és a részvét miatt megindultan elhatározta, hogy egyszerre követi az Úr tanácsait és enyhít lehetősége szerint a rászorulóknak ínségén. Eladta tehát a nála levő, a tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges könyveit, és összes további vagyontárgyait, s az ebből nyert pénzt szétosztotta a szegényeknek. A vallásos erény e példája olyan hatással volt a többi teológusokra és magiszterekre, hogy az ifjú nagylelkűsége nyomán saját fukarságukon és lustaságukon elgondolkozva még bőségesebb alamizsnát adtak.

Meghívják az osmai egyházba

11. Míg Isten embere szívében ilyen zarándokútra gondolt¹¹, és erényről erényre haladva napról-napra tökéletesedve mindenki előtt csodálatosnak tűnt, hiszen úgy ragyogott közöttük élete ártatlanságával, mint a hajnali csillag a felhők között¹² híre eljutott Osma püspökéhez is. Ő miután szorgalmasan kikutatta róla az igazságot, saját egyházába hívatta szabályozott kanonoknak.
12. Ő pedig kanonoktársai között tüstént, mint egyedülálló fénysugár ragyogott fel; alázatossága a legmélyebb volt, életszentsége pedig a legkiemelkedőbb. Mindenki számára az élet éltető illata lett¹³, és olyan volt, mint az illatos tömjénfa a nyári napokban¹⁴. Mindenki csodálja, hogy ilyen gyorsan eljutott az életszentség eddig nem látott csúcsára, és alpiorrá választják, hogy kiemelkedőbb helyre állítva mindenkire ragyogjon, és mindenkit buzdítson példaadá-

---

⁹ Zsolt 100,6

¹⁰ Lk 1,79

¹¹ Zsolt 83,6

¹² Sir 50,6

¹³ 2Kor 2,16

¹⁴ Sir 50,8

sa. ő pedig, mint a viruló olajfa és a magasra emelkedett ciprus¹⁵, éjjel-nappal a templomban volt, megszakítás nélkül imádkozott, és hogy több időt szakítson magának a szemlélődésre, alig mutatkozott a monostor falain kívül. Isten megadta neki azt a különleges kegyelmet, hogy sírjon a bűnösök, a szerencsétlenek, megtört szívűek miatt. Gondjaikat részvétének mély szentélyében hordozta, és e lobogó belső érzése szemeiben kívülről is tükröződött.

13. Gyakori szokása volt, hogy az éjszakát is imádságban tölti, és a rejtekben imádkozik Atyjához¹⁶. Imádság közben szíve fájdalomában nyögött és sóhajtozott, s annyira nem tudta magát visszafogni, hogy távolról is hallatszott. Sokszor fordult Istenhez azzal a különleges kéréssel, hogy bőven adja meg neki azt az igazi szeretetet, amellyel hatékonyan gondoskodhat az emberek üdvéről, mivel úgy gondolta, hogy elsősorban akkor lesz igazán Krisztus tagja, ha minden erejével a lelkek megnyerésére szenteli magát, ahogy az Úr Jézus, mindenek Üdvözítője is teljesen a mi üdvösségünkért adta oda önmagát. Az *Atyák beszélgetései*¹⁷ című könyvet, amely a hibákról és a lelki tökéletességről szól, sokat olvasta, és szorgalmasan kutatta benne az üdvösségre vezető ösvényeket; ezeket kívánta minden erejével követni. E könyv, a kegyelem segítségével, magas fokú lelki tisztaságra, a szemlélődés világosságára, s a tökéletesség magaslataira emelte őt.

Az osmai püspök Dániába indul¹⁸

14. Míg így Ráhel öleléseiben lelte örömét, Lia, aki ezt nem tűrte, rátört, hogy látogatása által sokszoros gyermekáldással törölje el rossz szemének szégyenét¹⁹. Az történt tehát, hogy ebben az időben Alfonz, Kasztília királya, házasságot kívánt létrehozni fia, Ferdinánd és egy Dániából való nemes leány között. Ezért az osmai püspökhöz járult, és kérte, hogy intézze el ezt az ügyet neki. A király kérésének engedett a püspök, majd saját életszentségéhez méltó társat vett maga mellé, ugyanis Domonkost, Isten emberét, egyházának alpriját vitte magával. Ezután gyorsan útra keltek, és egészen Toulouse-ig jutottak el.
15. Miután észrevette, hogy a vidék lakói már régóta eretnekek, szíve nagy részvéttel telt meg, mivel látta, mennyire sok embert tévesztett meg az eretnenség. Azon az éjszakán, amikor a mondott városban szálltak meg, az alprij addig vitatkozott meggyőzően és égő buzgalommal a ház eretnek gazdájával, amíg az végül nem tudott ellenállni a bölcsességnek és a Léleknek, mely általa szólt; így azt az embert Isten Lelkének segítségével visszavezette a hitre.
16. Ezután eltávoztak innen. Hosszú és fáradtságos út után megérkeztek oda, ahol a leány volt. Miután előadták útjuk okát, és a leány beleegyezett, visszafordulva tüstént a királyhoz siettek. A püspök elmondta, hogy az ügy szerencsésen alakult, és a leány beleegyezett a

---

¹⁵ Sir 50,11

¹⁶ Mt.6,6

¹⁷ Collationes Patrum, Iohannes Cassianus műve az V.sz. első feléből

¹⁸ Az itt használt *Marchiae* földrajzi név feloldása problematikus. M.-H. Vicaire (Histoire de Saint Dominique I.125 sqq. Paris 1982) szerint Dániát jelenti.

¹⁹ Ráhel a szemlélődő életet, Lia pedig a cselekvőt jelképezi. Ld. erről pl Aquinói Szt. Tamás, Summa Theologiae IIa Iiae, qu.179. art.2.

házasságba. A király ezért rábízta, hogy nagyobb, ünnepélyes kísérettel újra induljon el, és hozza el a leányt a házasságkötéshez. A püspök ismét útra kelt, de miután ismét Dániába érkezett, megtudta, hogy a leány közben meghalt. Isten ugyanis sokkal üdvösebb ok miatt rendezte így ezt az utat, azért tudniillik, hogy ezen út adta alkalom által, sokkal nagyszerűbb házasság kezdete valósuljon meg Isten és a lelkek között, akiket az egyetemes egyháznak kell különféle módon a bűn tévelygéseiből az örök üdvösség menyegzős kapcsolatára visszahívnia. Ezt a későbbi események is igazolták.

Diego püspök a pápához megy és tárgyal vele

17. A püspök tehát küldött egy hírnököt a királyhoz, ő maga pedig megragadva az alkalmat, klerikusaival a pápai kúriába sietett. Ince pápa úrhoz érkezve állhatatosan kérte tőle, hogy letehesse püspöki hivatalát. Indokul saját alkalmatlanságát, és a hivatal erejét felülmúló méltóságát hozta fel. A pápának azt is elmondta, hogy ha elengedné, szíve vágya szerint teljes erejéből a kunok megtérítésén fáradozna. A pápa nem teljesítette kérését, és azt sem engedélyezte, hogy püspökként menjen prédikálni a kunok területére.

Citeaux-ban magára ölti a szerzetesi ruhát

18. Visszafordulva útközben meglátogatta Citeaux-ot; ott Isten sok szolgáját látva, nagyon megérintette komoly szerzetesi életmódjuk, és fel is öltötte ott a szerzetesi ruhát, majd néhány szerzetest maga mellé véve, hogy azoktól vegye át életformájukat, sietve Hispánia felé indult, mivel még nem sejtette, milyen akadályt tartogat útja Isten gondoskodása folytán.

Tanácsot ad a pápa küldötteinek

19. Ebben az időben Ince pápa úr tizenkét ciszterci apátot rendelt ki egy legátussal együtt az albigens eretnekek ellen, hogy ott nekik a hitet prédikálják. Ők a terület püspökeivel, érsekeivel és többi főpapjaival együtt gyűlést tartottak, és ezen azt fontolgatták, hogy milyen módszerrel tudnák feladatukat a leggyümölcsözőbben végrehajtani.
20. Miközben erről tanácskoztak, az osmai püspök éppen arra utazott Montpellier-en keresztül, ahol a gyűlést tartották. Nagy tisztelettel fogadták, és ki is kérték a tanácsát, mivel tudták, hogy szent, igaz ember, és szívéen fekszik a hit ügye. Ő, minthogy körültekintő ember volt, és ismerte Isten útjait, az eretnekek szokásairól és erkölceiről kezdte őket faggatni, és arra a módszerre figyelt fel, ahogyan másokat a hamis hitre szoktak csábítani: meggyőző prédikációkkal és a tettetett életszentség példáival. A pápa küldötteinél ellenben azt látta, hogy felszerelésük túl nagy, lovaik, ruháik drágák. Erre így szólt: „Testvérek, úgy gondolom, nem így kell cselekednetek. Szerintem lehetetlen azokat az embereket csupán szavakkal megtéríteni, akik életpéldájukra támaszkodnak. Íme az eretnekek, míg a jámborság látszatával hozakodnak elő, és az evangéliumi szegénység és egyszerűség példáival hazudnak, addig az egyszerű embereket meggyőzik saját útjukról. Ezért, ha ennek ellenkezőjét fogjátok bemu-

tatni, keveset fogtok építeni, annál többet rombolni, és nem is lesztek rájuk semmilyen hatással sem. A szöveget szöggel üssétek ki, a hamis életszentséget igazival üzzétek el. Az ál-apostolok kevélységét nyilvánvaló alázattal kell legyőzni. Így kényszerült balgának lenni Pál, aki felsorolta erőnyeit, adományait, hogy azok felfuvalkodottságát cáfolja, akik életük érdemeivel dicsekedtek.” A többiek így szóltak: „Jó atyánk, milyen tanácsot adsz tehát?” Ezt válaszolta nekik: „Amit én teszek, azt tegyétek ti is.” Ekkor leszállt rá az Isten Lelke²⁰, egybehívta övéit, és azokat a hátaslovakkal, a rakománnyal és a különböző felszerelésekkel együtt visszaküldte Osmába, s csak néhány klerikust tartott maga mellett. Meg is mondta, az a szándéka, hogy azon a földön marad egy ideig a hit hirdetése miatt.

21. Maga mellett tartotta Domonkos alpriort is, akit nagyra becsült, és bensőséges szeretettel vett körül. ő Domonkos testvér, a Prédikátorok Rendjének alapítója és első testvére, akit ettől az időtől fogva kezdtek nem alpriornak, hanem Domonkos testvérenek szólítani. És valóban Domonkos²¹ volt ő, akit az Úr őrzött meg ártatlanul a bűntől, igazán az Úré, aki teljes erejével megtartotta az Úr akaratát.
22. Amikor a kiküldött apátok ezt a tanácsot meghallották, a példától fellelkesülve elhatározták, hogy ők is hasonlóan cselekszenek: mindent, amit magukkal hoztak, hazaküldtek, egyedül a zsolozsmáskönyvet és a tanulmányokhoz szükséges könyveket tartották maguknál. Majd az osmai püspök vezetésével, aki mintegy az egész vállalkozás feje volt, gyalog, pénz nélkül, önkéntes szegénységben kezdték hirdetni a hitet. Amikor ezt észrevették az eretnekek, még határozottabban kezdtek ellenük prédikálni.
23. Ezután Pamiers-ben, Lavaur-ban, Montreal-ban és Fanjeaux-ban gyakran szerveztek hitvitákat, kijelölt bírák vezetésével, amelyekre a meghatározott napokon összejöttek a főurak, a katonák, az asszonyok, és a nép: mindazok, akik a hitvitán részt akartak venni.
24. Egyszer Fanjeaux-ban nagy hitvitát rendeztek, amelyre a hívők és a hitetlenek közül is sokan voltak hivatalosak. A hívők közül közben többen megírták könyvecskéiket, melyek ész- és tekintélyi érveket tartalmaztak a hit védelmére. Miután az összeset megtekintették, a legtöbben boldog Domonkos könyvét ajánlották, és mindannyian helyeselték, hogy azt mutassák be az eretnekek által, a saját védelmükre írt könyvvel együtt a három bírónak, akiket közös megegyezéssel a vélemények eldöntésére választottak; s akinek a könyvét helyesebbnek találják, annak hitét ismerik el igaznak.
25. Mivel hosszú vita után sem tudtak dönteni a bírák, végül az jutott eszükbe, hogy mindkét könyvet tűzbe dobják, és ha valamelyik véletlenül nem ég el, az kétségtelenül az igaz hitet tartalmazza. Nagy tüzet gyújtanak, és mindkettőt bedobják. Az eretnekek könyve tüstént elégett, de a másik, amelyet Isten embere, Domonkos írt, nemcsak sértetlen maradt, hanem mindenki szeme láttára magasra ugrott a tűzből; újra visszaesve, majd többször kiemelkedve nyíltan megmutatta a hit igazságát és írójának szentségét.
26. Isten szolgájában, Diego püspökben oly nagy erkölcsi tisztaság tündökölt, hogy még a hitetlenek szeretetét is megnyerte, és mindenkire nagy hatással volt, akivel csak találkozott.

---

²⁰ 1Sám 10,10

²¹ Domonkos latinul Dominicus, jelentése: az Úré, az Úrhoz tartozó.

Ezért azt mondogatták róla az eretnekek, hogy ez az ember bizonyosan az életre van predestinálva, és csak azért van az ellenkező fél oldalán, hogy ott valósítsa meg a hit igazi fegyelmét.

A prouille-i monostor alapítása

27. Azon nemes származású nők befogadására, akiket szüleik szegénységük miatt az eretnekeknek adtak át, hogy felneveljék és gondozzák őket, Fanjeaux és Montreal között egy monostort alapított. A hely neve Prouille volt. Itt Krisztus szolgálói mind a mai napig szolgálatukkal Teremtőjük kedvében járnak, szentségben és ártatlan tisztaságban. Életük üdvös saját maguknak, és példát ad az embereknek, kedves az angyaloknak, és tetszik Istennek.

Az osmai püspök visszatér Hispaniába, és ott meghal

28. Diego püspök két évig folytatta a prédikációt. Ezután, attól félve, hogy, ha tovább időzik ott, az osmai egyház elhanyagolásával vádolhatják, elhatározta, hogy visszatér Hispaniába. Távollabbi szándéka az volt, hogy egyházának meglátogatása után szerez onnan némi pénzt a női monostor befejezésére, és visszatér, s végül a pápa úr beleegyezésével azon a területen prédikációra alkalmas férfiakra gondoskodik, akiknek az lenne a feladatuk, hogy mindig harcoljanak az eretnekek tévedéseivel, és állandóan a hit igazságának őrzésével foglalkozzanak.
29. Az ottmaradóknak lelki dolgokban vezetőjéül Domonkos testvért adta, mint akit igazán eltöltött Isten Lelke, anyagiakban pedig pamiers-i Claret Vilmost, de úgy, hogy minden tevékenységéről számot kell adnia Domonkos testvérnek.
30. Ezután elbúcsúzott a testvérektől. Gyalog kelt át Kasztílián, és néhány nappal azután, hogy megérkezett Osmába, megbetegedett, és életének végére érve nagy éltszentségben halt meg. Megkapta jótetteinek dicsőséges jutalmát; amikor beért élete, akkor halt meg, és nyerte el a gazdag nyugalmat. Később híre ment, hogy halála után csodákkal kezdett tündökölni. Nem is csoda, ha Istennél hathatós az imája annak, aki még e törékeny és siralmas emberi élete alatt is bővelkedett a kegyelemben, és az erények fényében sugárzott.

A pápa küldöttei visszatérnek

31. Mikor azok, akik Toulouse vidékén maradtak, megtudták, hogy Isten embere meghalt, egyenként hazatértek; egyedül Domonkos testvér maradt ott és folytatta a prédikációt. Bár közben egyesek időlegesen csatlakoztak hozzá, de nem kötődtek hozzá az engedelmség fogadalmával. Követői között megemlíti Claret Vilmost és egy bizonyos spanyol Domonkos testvért, aki később Hispaniában lett prior.

A kereszteshadjárat meghirdetése az albigensek ellen

32. Az osmai püspök halála után elkezdték hirdetni Franciaországban a kereszteshadjáratot az albigensek ellen. Ince pápa ugyanis, mintegy megaláztatva, hogy az eretnekek fékezhetetlen lázadását az igazság jámborsága nem képes megnyíltani, és nem hat rájuk a Lélek kardja, azaz az Isten szava, elhatározta, hogy a valóságos kard erejével kell megtámadni őket.
33. A világi hatalom szigorának e büntetését Diego püspök még életében a Szentlélek ihletésére előre megmondta. Egyszer ugyanis, amikor az eretnekséget sok nemes jelenlétében világosan megcáfolta, és azok őt kinevetve szentségtörő mentegetőzéssel védték saját megrontóit, a püspök felháborodva az ég felé emelte kezeit és így szólt: „Uram, nyújtsd ki kezedet, és érintsd meg őket”²². A jelenlevők később értették meg, hogy ezt a Lélek által mondta, mivel a későbbi megpróbáltatás tette nyilvánvalóvá nekik.

Az albigensek által okozott sérelmei

34. Amikor a keresztesek ott voltak, Domonkos testvér is ott maradt Montfort grófjának haláláig, és fáradhatatlanul prédikálta Isten igéjét. Micsoda sérelmeket kellett akkor elviselnie! Miféle cselszövéseket vett semmibe! Amikor egyszer halállal fenyegették, bátran válaszolta: „Még nem vagyok méltó a vértanúság dicsőségére, még nem érdemeltem ki ezt a halált.” Később, amikor olyan helyek mellett ment el, ahol cselvetést gyaníthatott, vidáman és énekelve lépkedett. Mikor ezt látták az eretnekek is, megcsodálták rendíthetetlen nyugalmát, és azt mondták neki: „Nem félsz a haláltól? Mit csináltál volna, ha elfogunk?” Erre ő: „Arra kértelek volna titeket, hogy ne hirtelen csapásokkal végezzetek velem, hanem hosszan vágjátok le tagjaimat, s így hosszabbítsátok meg vértanúságomat. Ezután meg kellett volna mutatnotok levágott tagjaimat, és végül, szememmet kiszúrva a testemet otthagyni vérben fetrengegni, vagy teljesen megölni. Minél hosszabban kínoztatok volna, annál dicsőbb lenne a vértanúkat megillető koszorúm.” Ezek a szavak megdöbbenítették az igazság ellenségeit; nem is próbálkoztak több csapdával, és nem törtek az igaz ember életére,²³ hiszen megölésével többet használtak, mint ártottak volna neki. Ő pedig minden erejével arra törekedett, hogy akit csak lehet, megnyerjen Krisztusnak. Szívében csodálatos és szinte hihetetlen vágy izzott minden ember üdvösségéért.

El akarja magát adni, hogy valakinek segítsen

35. Igazán megvolt benne az a szeretet, amelynél nincs nagyobb, tudniillik, hogy életét adja barátaiért.²⁴ Egyszer ugyanis egy hitetlent sok biztatással visszahívott az Anyaszentegyházba. Az viszont azt felelte, hogy anyagi szükség miatt kötődik az eretnekekhez, mivel egy alkalommal szükséges költségeit ők fizették ki. Domonkos erre szíve mélyéből megindultan elhatározta, hogy eladja magát, és ezzel a pénzzel segít a veszélyben lévő ember nyomorán; meg is tette volna, ha az Úr, aki gazdag mindenki iránt, máshonnan nem gondoskodott volna erről az emberről.

---

²² Jób 2,5

²³ Zsolt 93,21

²⁴ Jn 15,13

36. Annyira előrehaladt tehát az erényekben, és jó híre annyira nőtt, hogy az eretnekek is irigykedtek rá. Minél jóságosabbá lett, annál kevésbé volt képes az ő rossz szemük az ő fényét elviselni. Kinevették őt és követve gúnyolódtak rajta: szívük rossz kincséből rosszat hoztak elő.²⁵ És bár a hitetlenek gúnyolták, a hívők mind szerették, sőt minden katolikus oly nagy tisztelettel volt iránta, hogy életszentségének édessége még a főurakat is megérintette, s a vidék érsekei, püspökei és más főpapjai is nagyra becsülték.
37. Montfort grófja, aki különlegesen is tisztelte őt, övéinek beleegyezésével Casseneuil várkastélyát adta neki és követőinek, akik segítettek neki az üdvösség megkezdett művében. Ezenfelül az övé volt Fanjeaux egyháza, és más helyek is, amelyekből el tudta tartani magát és övéit. Amit ezen jövedelmekből maguktól meg tudtak vonni, a prouillei monostor nővéreinek adták. Ugyanis még nem volt megalapítva a Prédikátorok Rendje, hanem csak tárgyaltak a megalapításáról, bár ő maga teljesen a prédikáció szolgálatában állt. És még nem volt érvényben az a később hozott konstitúció, amely szerint sem birtokot elfogadni, sem az elfogadottakat megtartani nem lehet. Tehát az osmai püspök halálától a lateráni zsinatig Domonkos tíz évig volt ott szinte egyedül.

A két testvér, akik elsőként csatlakoztak hozzá

38. Abban az időben, amikor a lateráni zsinatra kezdtek Rómába indulni a püspökök, két derék és alkalmas férfi csatlakozott Domonkos testvérhez Toulouse-ból. Az egyik Seila Péter volt, a későbbi limoges-i prior, a másik pedig Tamás testvér, nagyon szeretetreméltó, ékesszóló férfi. Péter testvér azokat a magas, előkelő házakat, melyek Toulouse-ban a Narbonnais vár körül az övéi voltak, átadta Domonkos testvérnek és társainak. Ettől fogva kezdtek Toulouse-ban ezekben a házakban lakni, és ekkortól mindazok, akik vele voltak, egyre alázasabb és szerzeteshez illőbb életformát kezdtek folytatni.

Első jövedelemforrásaik

39. Amikor a boldog emlékeztető toulouse-i püspök, Fulco, aki meleg barátságban élt Domonkos testvérrel, akit Isten és az emberek is szerettek, látta a testvérek mély vallásosságát és lelkes prédikációjukat, felujjongott az új fény születésén, és egész káptalanjának egyetértésével az egyházmegyei tized hatodrészt nekik adta, hogy ebből gondoskodjanak könyvekről és szükségleteikről.

Domonkos mester a toulouse-i püspökkel a pápához megy

40. Domonkos testvér pedig csatlakozott a püspökhöz, hogy együtt menjenek a zsinatra, és együtt kérjék Ince pápa urat, hogy erősítse meg Domonkos testvérnek és társainak rendjüket, amelyet a Prédikátorok Rendjének akarnak nevezni, és valóban az is; de ne adjon engedélyt azokra a jövedelmekre, melyeket a gróf és a püspök adott nekik.
41. A római pápa, miután meghallgatta őket, arra bízta Domonkos testvért, hogy térjen vissza

---

²⁵ Mt 12,35

testvéreihez, majd együtt tartsanak tanácskozást, és közös egyetértéssel válasszanak ki egy már elfogadott regulát; mindezek végeztével pedig térjen vissza a pápához, hogy megkapja minderre a megerősítést.

42. A zsinat után tehát visszatértek. Domonkos testvér elmondta a testvéreknek a pápa úr üzenetét, és a leendő prédikátorok Szent Ágostonnak, a kiváló prédikátornak a reguláját választották, de ehhez még hozzávettek néhány szigorúbb konstitúciót, amelyek az étkezésre, a fekhelyre, és a gyapjúhasználatra vonatkoztak. Azt is elhatározták és bevették a szabályba, hogy birtokadományokat nem fogadnak el, hogy ne akadályozza földi gond a hit hirdetését, hanem csak jövedelmeket tartanak meg.
43. A toulouse-i püspök pedig káptalanjának bejegyzésével három templomot jelölt ki nekik, egyet a város határain belül, a másikat Pamiers-ben, a harmadikat pedig Soréze és Puylaurens között, tudniillik Notre Dame de Lescur egyházát, hogy itt legyen konventjük vagy priorátusuk.

A testvérek megkapják első templomukat Toulouse-ban

44. Az Úr 1216. évében, nyáron a testvérek megkapták Toulouse-ban első templomukat, melyet Szent Romanus tiszteletére emeltek. A másik kettőnél pedig egyáltalán nem laktak a testvérek. Szent Romanus előbb mondott templománál pedig nemsokára felépítették a kolostort, melyben volt elég alkalmas cella tanulásra és alvásra, A testvérek akkor körülbelül tizenhatan voltak.

Ince pápa úr halála ; Honorius megválasztása ; a rend megerősítése

45. Közben Ince pápa úr meghalt. Utódja Honorius lett. Domonkos testvér elment hozzá ; szándéka szerint és a megfogalmazott határozat értelmében a Rend megerősítését, és mindazt, amit akart, kieszközölte tőle.

Montfort grófjának halála, melyet Domonkos mester előre látott

46. Az Úr 1217. évében a toulouse-iak lázadást terveztek Montfort grófja ellen; feltételezzük, hogy ezt Isten embere, Domonkos a Szentlélek által előre tudta. Ugyanis egyik látomásában egy hatalmas, magas, igen szép fát látott, melynek ágain sok madár lakott. A fa kidőlt, és a madarak szétrepültek. Ebből megértette a Szentlélekkel eltelt férfi, hogy Montfort grófját, a nemes urat, a kicsinyek oltalmazóját közvetlen közletről fenyegeti a halál.
47. Így a Szentlélek segítségül hívása után megmondta az összehívott testvéreknek, az a szándéka, hogy mindannyiukat, bár kevesen vannak, szétküldi a világba, és nem laknak így tovább együtt. Mindannyian elcsodálóztak, hiszen hirtelen terjesztette elő e tervét; de mivel Domonkos testvér életszentségének nyilvánvaló tekintélye lelkesítette őket, könnyebben beleegyeztek, remélve, hogy mindennek jó vége lesz.

48. Másrészt pedig azt látta jónak, hogy valamelyik testvért megválasszák apátnak, hogy az ő tekintélye, mint előljáróé, vezesse a többieket, de az apát irányítását magának tartotta fenn. Így Máté testvért a kánonoknak megfelelően megválasztották apátnak. Ebben a rendben őt hívták először és utoljára apátnak, mivel a későbbiekben a testvérek úgy határoztak, hogy az alázat miatt az előljárót ne apátnak, hanem a Rend Mesterének hívják.

A Hispániába küldött testvérek

49. Négy testvért tehát arra jelöltek ki, hogy Hispánia különböző részeibe menjenek, Madridi Péter testvért, Guomicius testvért, Uzerói Mihály testvért és Domonkos testvért; a két utóbbit Domonkos mester később Bolognába küldte, ugyanis Hispániából visszatértek hozzá Rómába, és egy ideig ott tartózkodtak. Nem tudtak ugyanis, kívánságuk szerint gyümölcsözően munkálkodni. A másik kettő ellenben jól haladt, és sokfelé elvetették Isten igéjét. Az előbb említett Domonkos testvér nagyon alázatos volt, nem tudománya, hanem erényei tették őt nagyszerűvé. Nem lesz haszontalan, ha róla röviden megemlítünk valamit.

Egy Domonkos nevű testvér legyőzi egy asszony kísértését

50. Egyszer, talán egyes rosszakaróinak tudomásával kitalálta valaki, hogy egy pimasz, rossz életű nő, a Sátán eszköze, a tisztaság akadályozója, a bűnök fáklyája menjen el gyónást színlelve Domonkos testvérhez. Így szólt hozzá: „Nagyon szenvedek, éget a vágy, és majdnem elégek tőle, és most, jaj, nem ismer engem, akit szeretek, de ha ismerne, talán akkor sem méltatna figyelemre. Az iránta érzett szerelem gyógyíthatatlanul áthatotta a szívemet. Kérlek, adj tanácsot, nyújts orvosságot, mert elveszek; hiszen képes vagy erre.” Míg ilyen választékos mérgezett szavakkal törekedett a nő elcsábítani az ártatlant, és hevességét a testvér üdvös meggyőző szavai sem tudták meglágyítani, az a személyről és a veszély okáról kérdezi. A nő erre elárulja, hogy a testvér maga e tűznek az oka. „Menj el most,” – mondta erre – „és egy kis idő múlva gyere vissza; addig előkészítem a helyet, amely alkalmas lesz a találkára.” A szobába belépve két oldalról tüzet gyújtott, amelyek majdnem egymásba értek. Amikor a nő megjött, ő középre veti magát, és bízta a nőt, hogy jöjjön csak: „Íme a megfelelő hely ekkora bűnnek. Gyere, ha tetszik, hogy itt legyünk egymáséi.” Ám a nő rettenetesen megijedt, látva, hogy az az ember félelem nélkül beugrott a tűzbe, és felkiáltva bűnbánattól eltelve távozott. Ő pedig sértetlenül kelt fel, mivel egyáltalán nem volt uralma rajta sem az igazi tűz, sem a csábító vágy hevének.

Az elsőként Párizsba küldött testvérek

51. Párizsba Máté testvért, választott apátot küldték Bertrand testvérral együtt, aki később Provence tartományfőnöke lett, szentéletű férfi, aki kérlelhetetlen szigorral volt saját maga iránt, testét keményen sanyargatta, és Domonkos mester példáját sokban utánozta, ugyanis több ízben volt útítársa is. Őket küldték tehát Párizsba a pápa levelével, hogy ott a rendet terjesszék. Még két másik testvért is küldtek velük együtt tanulmányok folytatására, Navarrai János és Angliai Lőrinc testvért. Ez utóbbinak az Úr sok mindent feltárt indulásuk

előtt a későbbi párizsi eseményekre vonatkozóan, tudniillik ottani letelepedésükről, házaikról, és a sok testvér felvételéről, ahogy ezt ő előre megmondta, és az események is igazolták. Tőlük külön ment még Párizsba Mames testvér, Domonkos mester édestestvére, és Spanyolországi Mihály testvér, akik egy Odericus nevű laikus testvért is vittek magukkal.

52. Mindannyiukat Párizsba küldték, de az utóbbi három, mivel gyorsabban haladtak, már szeptember 12.-én odaért. A két másik három héttel később ért oda. A Boldogságos Szűz Mária kórháza mellett szereztek szállást maguknak, a párizsi püspök palotája előtt.

A testvérek megkapják Párizsban a Szent Jakabról elnevezett házat

53. Az Úr 1218. évében a testvérek megkapták a Szent Jakabról elnevezett házat János mestertől, a Szent Quentin dékánjától és a párizsi egyetemtől, bár még nem teljes tulajdonjoggal, Honorius pápa kérésének hatására. A házban augusztus 6-tól kezdtek el lakni.

Az elsőként Orleansba küldött testvérek

54. Ebben az évben Orleansba is küldtek néhány tisztalelkű fiatal testvért, akik kis magként a későbbi bő termés kezdetei lettek.

Az elsőként Bolognába küldött testvérek

55. Az Úr 1218. évének elején Domonkos mester Rómából Bolognába küldött néhány testvért, azaz Navarrai Jánost, és egy bizonyos Bertrand testvért, később pedig Christianus testvért, egy laikus testvérral, akik bolognai tartózkodásuk alatt sokat szenvedtek a szegénység miatt.

Reginald mester csodálatos felvétele Rómában

56. Ugyanebben az évben, amikor Domonkos mester Rómában tartózkodott, az Orleansi Szent Ányos dékánja oda érkezett, azzal a szándékkal, hogy a tengeren túlra utazik. Nagy hírű férfi volt, kiválóan képzett, sokféle ismert, aki öt évig volt kánonjogi dékán Párizsban. Mikor tehát Rómába érkezett, súlyos betegség támadta meg. Domonkos mester néhányszor meglátogatta őt, biztatta a krisztusi szegénységre és a rendjéhez való szabad csatlakozásra, és rá is vette, hogy beleegyezzen a rendbe való belépésbe úgy, hogy fogadalommal kötelezte magát.
57. Megszabadult tehát súlyos betegségéből és a szinte reménytelen veszélyből, de nem az isteni csoda ereje nélkül. Ugyanis lázrohamai közben láthatóan eljött hozzá az Ég Királynője, a Boldogságos Szűz Mária, és szemeit, fülét, orrát, száját, köldökét, kezét és lábát a magával hozott, valamilyen gyógyító kenettel kente meg, ilyesféle szavak kíséretében: „Megkenem lábaidat szent olajjal a békeesség evangéliumának hirdetésére.”²⁶ Egyúttal a rend teljes ruhá-

---

²⁶ Ef 6,15
13

ját is megmutatta neki. Tüstént meggyógyult tehát, és annyira hirtelen teljesen felépült, hogy az orvosok, akik már teljesen lemondtak a felgyógyulásáról, gyógyulásának jeleit látva elcsodálkoztak. Ezt a nyilvánvaló csodát sok, még mai is élő embernek később maga Domonkos mester mondta el. Amikor egyszer ezt többeknek elmondta beszélgetés közben Párizsban, én magam is jelen voltam.

Reginald testvér átkel a tengeren, majd visszatér Bolognába. Ott prédikálva sokakat felvesz a rendbe

58. Reginald testvér tehát egészségét visszanyerve, bár már fogadalommal tartozott a rendhez, régi vágyát teljesítve átkelt a tengeren, majd onnan visszatérve december 21.- én érkezett Bolognába. Ott teljes erővel elkezdte az igehirdetést. Szava tűzben kipróbált, igaz beszéd volt,²⁷ mint az égő fáklya, összes hallgatójának szívét lángra gyújtotta, úgyhogy szinte senki nem volt olyan érzéketlen, hogy elrejtőzött volna tüze elől.²⁸ Akkor egész Bologna lángolt, mert úgy tűnt, új Illés támadt. Azokban a napokban sok bolognait felvett a rendbe, a tanítványok száma elkezdett növekedni, és sokan csatlakoztak hozzájuk.

Domonkos mester útja Hispániába és visszatérése

59. Domonkos mester ugyanabban az évben útra kelt Hispániába, és ott két házat alapított, egyet Madridban, amely most a nővéreké, egy másikat pedig Segoviában, amely a testvérek első háza lett Hispániában. Innen visszatérve 1219 -ben érkezett Párizsba. Itt harminc testvérből álló közösséget talált.
60. Ott időzött egy keveset, majd Bolognába távozott, ahol a Szent Miklós kolostorban nagyszámú testvért talált. Őróluk Reginald testvér gondoskodott a krisztusi tanítás szerint. Az érkezőt mindnyájan örömmel, és az atyának kijáró tisztelettel fogadták; ő pedig ott lakott velük, példájával és szavaival nevelte az új telepítés még zsenge hajtásait.

Reginald mestert Párizsba küldi

61. Innen Reginald mestert Párizsba küldte, aki így elhagyta fiait, akiket az evangélium szava által újonnan szült Krisztusnak²⁹; sírtak is, hogy ilyen hirtelen elszakadnak a megszokott anyai emléktől.
62. De mindezek Isten akarata szerint történtek. Isten szolgájánál, Domonkos mesternél az is egészen csodálatos volt, hogy amikor a testvéreket ide-oda küldte a fent leírt módon Isten Egyházának különböző részeibe, mindezt akkora bizalommal és mindenfajta határozatlanság nélkül tette, – bár egyeseknek néha más volt a véleményük – mintha biztos lenne a jövő eseményei felől, vagy mintha a Szentlélek nyilatkoztatta volna ki neki. És ki merészelné ezt tagadni? Először csak kevés testvére volt, és azok is legtöbbször kevésbé

---

²⁷ Zsolt 118,140

²⁸ Zsolt 18,7

²⁹ 1Kor 4,15

képzettek, egyszerűek, és őket szétszórva, szerte az Egyházba szétküldte őket, úgyhogy evilág fiainak, akik saját bölcsességük szerint ítélnék, inkább úgy tűnt, hogy lerombolja azt, amit elkezdett, és nem valami nagyot épít. Akiket viszont elküldött, azokat könyörgő imáival segítette, és az Úr ereje megsokasította őket.

Reginald mester Párizsba érkezik; ottani halála

63. A szent emléké Reginald testvér tehát Párizsba érkezett, és fáradhatatlan lelkesedéssel hirdette Jézus Krisztust, a megfeszített szavával és tetteivel. De gyorsan elvette őt a földről az Isten, és korán tökéletessé válva, nagy kort ért meg.³⁰ Nemsokára ugyanis betegség támadta meg, és a test halálához elérkezve elaludt az Úrban; Isten házának dicsőséges gazdagságába lépett ő, aki életében mindig nagyon szerette a szegénységet, egyszerűséget. A Notre Dame des Champs templomban temették el, mivel a testvéreknek még nem volt temetkezési helyük.

Reginald mester válasza arra a kérdésre, hogy mennyire tetszett neki a rend

64. Eszembe is jutott, hogy még életében Máté testvér, aki őt a világban olyan embernek ismerte régebben, aki szereti a hírnevet és a kényelmet, néhányszor csodálkozva kérdezte tőle: „Mester, nem bánta meg, hogy felvette ezt a ruhát?” Ő pedig lehajtott fejjel válaszolta: „Úgy gondolom, semmi érdemet nem szerzek a rendben, mert mindig túlságosan is kedvemet találtam benne.”

Egy halála utáni látomás

65. Azon az éjszakán, amelyen a szentéletű férfi lelke az Úrhoz szállt, én, aki még a ruházat szerint nem voltam testvér, de az ő kezébe már fogadalmat tettem, azt láttam, hogy a testvérek valami hajóval a vízen utaznak. A hajó elsüllyedt, ők pedig sértetlenül jöttek ki a vízből. Úgy vélem, hogy ez a hajó Reginald testvér volt, akiről a testvérek akkor azt gondolták, hogy ő hordozza, oltalmazza őket.

Egy másik látomás

66. Másvalaki pedig Reginald testvér halála előtt azt látta, mintha egy tiszta forrás elzáródna, de helyette rögtön két másik törne elő. Én saját alkalmatlanságom tudatában nem merem megmondani, hogy valami igazat jelent-e ez. Azt az egyet viszont tudom, hogy Reginald testvér Párizsban csak két embert vett fel a rendbe, akik közül én voltam az egyik, Henrik testvér pedig a másik, a későbbi kölni prior. Számomra minden embernél kedvesebb volt ő Krisztusban, a tisztelet és kegyelem igazi edénye, akinél szeretetreméltóbbat nem láttam soha életemben. Mivel a tökéletességet korán elérte, sietve eljutott már az Úr nyugalamába; nem lesz talán haszontalan, ha megemlékezem arról, mennyire erényes volt.

---

³⁰ Bölcs 4,13
15

Henrik testvér neveltetése

67. Henrik testvér tehát világi állapota szerint előkelő származású volt, és minthogy Utrechtben volt kanonok, ugyanott nevelte őt gyermekkorától fogva fegyelemben és istenfélelemben az ottani egyház egyik szentéletű, mélyen vallásos kanonokja. És minthogy ez a férfi derék és igaz ember volt, aki testét keresztre feszítve e világ hiábavalóságait lábbal taposta, a jótettekben bővelkedett, s a még zsenge ifjú lelket az erényre ösztönözte, és arra készítette, hogy megmossa a szegények lábát, sűrűn látogassa a templomot, irtózzon a bűnöktől, megvesse a fényűzést, szeresse a tisztaságot. Ő pedig, jó természetű ifjúként, hajlott a fegyelmezett életre, és a jótettekre ; így tehát, miközben egyre idősebb lett, erényei is sokasodtak, olyannyira, hogy aki vele beszélt, szinte angyalnak gondolhatta volna, akivel szinte veleszületett az erény.
68. Henrik tehát bizonyos idő múlva Párizsba jött, és tüstént a teológiát kezdte tanulni, ugyanis kiváló szellemi képességekkel és éles elmével rendelkezett. Meleg barátságot kötöttünk, és eljutottunk a szív teljes egységére.
69. Mikor eközben a boldog emlékeztető Reginald testvér Bolognába jött és ott serényen prédikált, én az isteni kegyelem érintésére elhatároztam és megfogadtam magamban, hogy belépek ebbe a rendbe. Úgy gondoltam, hogy megtaláltam az üdvösség biztos ösvényét, amilyent lelkemben elgondolva már a testvérek megismerését megelőzően megfogalmaztam. Szívem szándékát megerősítve tehát teljes igyekezettel azon voltam, hogy társamat és barátomat hasonló elhatározással magammal vonzzam, hiszen láttam, hogy természete és a kegyelem rendelkezése folytán nagyon alkalmas az igehirdetés szolgálatára. Ő ellenkezett, ám én nem hagytam fel a sürgető kéréssel.
70. Tehát azt elértem, hogy menjen el Reginald testvérhez gyónni, és biztatását meghallgatni. Tőle visszatérve találomra nyitottunk Izajás könyvéből, és először arra a helyre esett a szemünk, ahol ez áll: „Az Úristen adott nekem bölcs nyelvet, hogy alkalmas időben tudjam szólni az igét a megfáradtaknak. Felserkent minden reggel, felserkenti az én fülemet, hogy hallgassam őt, mint tanítómestert. Az Úristen nyitotta meg fülemet, és én nem voltam engedetlen, és nem fordultam hátra.”³¹ Én pedig úgy értelmeztem a próféta szavait, mint amelyek különleges módon választ adnak az ő szándékára, és szinte az égből szólnak – ő ugyanis nagyon ékesszóló volt – és biztattam őt, hogy hajtsa ifjúságát az engedelmesség igájába. Ezután arra a szakaszra lettünk figyelmesek, amely kevéssel lejjebb áll: „Álljunk elő együtt!”³² – mintha ez arra figyelmeztetett volna minket, hogy baráti szövetségünkben egyáltalán ne hagyjuk el egymást.
71. Erre az idézetre utalva írta később nekem Kölnből, ahol ő volt, Bolognába: „Hol van most, hogy álljunk elő együtt? Te Bolognában vagy, én meg Kölnben.” Így válaszoltam neki: „Mi lehet pompásabb alkalom az erényre, mi dicsőségesebb az égi koronára, mint ha ama szegénység részeseiként, amelyet Krisztus maga mutatott be, és követői, az apostolok is megtartottak, az ő szerelméért ezt az egész világot megvetjük?” Belenyugodott tehát az

---

³¹ Iz 50,4-5

³² Iz 50,8

ésszerű megfontolásba, de a lomha akarat ellenszegülve az ellenkezőjéről győzködte.

Henrik testvér akarata megváltozik

72. Ugyanazon az éjszakán tehát, miután elment a matutinumra a Boldogságos Szűz templomába, hajnalig ott maradt, és könyörögve kérte Isten anyját, hogy akarata végre meghajoljon ezen elhatározás előtt. S mivel úgy látta, hogy semmit sem ért el imájával, – hiszen még mindig érezte szívének keménységét – sajnálkozni kezdett maga miatt, és elmenőben ezt mondogatta magában: „Ó Boldogságos Szűz, most azt tapasztalom, hogy nem méltatsz figyelemre. Nincs helyem Krisztus szegényeinek közösségében.” De azért zaklatta szívét ama tökéletesség utáni vágy, amelyről tudta, hogy az önkéntes szegénységben van, mivel egyszer megmutatta neki az Úr, milyen biztonságban állhat a szegénység a szigorú bíró előtt.

Henrik testvér látomása

73. Egy látomásában egyszer, míg úgy érezte, hogy Krisztus trónusánál áll, ott az ítéletre várók és a Krisztussal együtt ítélkezők hatalmas seregét látta. Ő az ítéletre várók közt nyugodtan és ártatlanul állt, hiszen semmilyen bűnről nem tudott, mígnem valaki a bíró oldaláról kinyújtott karral így szólt hozzá: „Te, aki ott állsz, mondd csak: mit hagytál el valaha is az Úrért ?” Nagyon megijesztette a szigorú kérdés, mivel nem tudott mit válaszolni; a látomás pedig eltűnt. E figyelmeztetés miatt még inkább óhajtotta az evangéliumi szegénységet, de az akarat tunyasága még akadályozta.
74. Tehát, ahogy előbb elmondtam, szomorúan és önmagát vádolva már majdnem otthagyta a templomot, amikor felforgatta szívének mélyét. Az, aki letekint az alázatosakra, és ő könnyekre fakadva, lelkében feloldódva kiöntötte egész szívét az Úr előtt, úgyhogy Krisztus édes igája, melyet kevéssel előbb a lehető legsúlyosabbnak érzett, mindenben könnyű és kellemes lett, keménysége eltűnt. Felkelt, és e lángolás hatása alatt sietve Reginald testvérhez ment, és elmondta szándékát. Majd visszatért hozzám, én pedig a könnyek nyomait figyeltem angyali arcán, és megkérdeztem, honnan jön. Ő azt válaszolta: „Fogadalmat tettem az Úrnak, és teljesíteni is fogom.” Mégis a nagybőjt idejére halasztottuk újoncújságunkat, és közben még egy testvért nyertünk társaink közül, Leó testvért, aki később Henrik testvér utóda lett a priorátusban.

Jordán, Henrik, és Leó testvér belépése

75. Mikor eljött a nap, amely a hamvazással figyelmezteti a hívőket eredetükre és a porba való visszatérésre, mi is úgy döntöttünk, hogy mivel ez alkalmas kezdet a bűnbánatra, most teljesítjük, amit az Úrnak fogadtunk. Társaink, akik velünk laktak ugyanazon a szálláson, még nem tudtak erről. Ezért amikor Henrik testvér elment, meg is kérdezte egyik társunk: „Hová megy, Henrik uram ?” „Megyek Betániába.” – mondta ő. Ezt a társunk akkor ugyan nem értette, hogy mit jelent, de később a történetek megmagyarázták neki, mikor látta, hogy Betániába lépett be, melynek jelentése: az engedelmesség háza. Mi hárman tehát összejöttünk a Szent Jakabba, és amikor a testvérek azt énekelték: „Változtassuk meg

ruhánkat”, mi váratlanul, de alkalmas pillanatban középre mentünk, s tüstént levette a régi embert, felöltöttük az újat. Így amit ők énekeltek, az bennünk cselekedettel valósult meg.

76. Henrik testvér belépése után az a szentéletű férfi, aki őt nevelte, ugyanazon egyház két másik derék lelki emberével, akik Henrik testvért nagyon szerették, nagy zavarba jöttek, hiszen nem ismerték ezt az akkor még új rendet, és szinte azt hitték, elveszett a nagy reményekre jogosító ifjú. És már majdnem el is határozták, hogy valaki vagy egyikük elmegy Párizsba, hogy őt visszatartsa és eltérítse ettől a meggondolatlanságtól. Akkor egyikük így szólt: „Ne tegyük ezt elhamarkodottan, hanem ezt az éjszakát közös elhatározással töltsük imádságban, kérve az Urat, hogy ebben az ügyben nyilvánítsa ki nekünk szándékát.” Eljött az éjszaka, és miközben imádkoztak, egyikük ezt a szót hallotta a magasból: „Az Úr tette ezt, nem lehet megváltoztatni.” Az isteni megnyilatkozás nyomán bizonyosságot kapva elmúlt zavaruk. Írtak is neki Párizsba, hogy hőségesen tartson ki, és biztatták, elárulva neki a kinyilatkoztatás rendjét-módját. E jámborsággal, kedvességgel teli levelet én magam is olvastam.
77. E Henrik testvérnek az Úr bőven adta csodálatos kegyelmét; amikor a párizsi klerikusokhoz szólt, beszéde élő és hathatós volt, s hallgatóinak szívét erősen áthatotta. Abban az időben, amelyre vissza tudok emlékezni, nem volt nála ékesszólóbb, mindenben szeretetreméltóbb prédikátor a párizsi klerikusok körében.
78. És bizony választott edényét Isten a kegyelem sokféle jelével ékesítette. Az engedelmisségben készséges, a türelemben kitartó, lelki nyugalmánál fogva szelíd, vidámsága miatt kedvelt volt, s áradt belőle a szeretet. Nem hiányzott belőle sem az erkölcsök tisztasága, sem a szív egyszerűsége, sem testének szűzi épsége, sőt egész életében soha nem is nézett és nem is érintett asszonyt tisztátalan szándékkal. Beszéde szerény volt, nyelve ékesszóló, elméje éles, arca csinos, személye kedves; volt tehetsége az íráshoz és a tanításhoz, hangja pedig szinte angyali volt. Sosem lehetett szomorúnak vagy nyugtalannak látni, mindig vidám volt és kiegyensúlyozott. A keménység szigorúságától az igazságosság megmentette, teljesen az irgalmasság töltötte őt el. Oly könnyedséggel lopta be magát mindenkinek a szívébe, mindenkivel annyira barátságos volt, hogy ha csak egy kicsit beszélt vele valaki, azt gondolhatta, hogy Henrik testvér mindenkinél jobban szereti őt. Szükségszerű is volt, hogy mindenki szeresse azt, akit ennyire elöntött az isteni kegyelem. És bár az előbb mondottakban annyira felülmúlt mindenkit, hogy bármilyen kegyelmi adományban egyedülállónak látszódott, mégis ezek miatt nem lett felfuvalkodott, ugyanis Krisztustól szelídséget és szívbéli alázatot tanult.

Henrik testvért Kölnbe küldik

79. Kölnbe küldték priornak. Még most is egész Köln tanúskodik arról, hogy ott a lelkek milyen hatalmas és bőséges csapatát nyerte meg fáradhatatlan igehirdetése által Krisztusnak a szüzek, az özvegyek, és az igazi bűnbánók közül; mily szorgalmasan gyűjtotta fel sokak szívében azt a tüzet, melyet az Úr jött a földön felgyújtani, és hogy táplálta azt. Sokszor figyelmeztette őket arra, hogy Jézus neve a legméltóbb minden tiszteletre, az a név, amely min-

den név fölött áll³³, olyannyira, hogy mind a mai napig amikor a templomban vagy a prédikációban felhangzik e szent név, sokak szívében felbred az áhitat, amely valamilyen tisztelt nyilváníásra ösztönzi őket.

Halála

80. Végül boldog életpályáját befejezve, a testvérek imádsága közben szent halállal megnyugodott az Úrban. Kevéssel halála előtt, mikor az utolsó kenetet adták fel neki, hangosan imádkozta a testvérekkel együtt a könyörgéseket és a litániákat. A szertartás végeztével áhítatos szavakkal szólt a testvérekhez, s bőséges könnyhullatásra készítette őket. Ki tudná felsorolni, mily nagy sírás volt halála miatt, hány özvegy és szűz siratta őt, hány testvér és barát sóhajtozott miatta.
81. Sok minden jut róla eszembe, de hogy ne nyúljon túl hosszúra az elbeszélés, legalább egyet elég lesz elmondani azon dolgok közül, melyekről gyónásban megerősítve, szentéletű, hívő személyektől értesültem.

Megjelenik egy igen vallásos férfinak

82. Köln városában élt egy tiszteletreméltó asszony, aki Henrik testvért még életében csodás áhítattal szerette. Ő többször kérte a testvért, ígérje meg, hogy ha nála előbb hal meg, jelenjen meg neki. Az bejegyeztet a kérésbe, ha Isten is így akarja. Henrik testvér halála után tehát várakozott, és nagyon szerette volna látni az ígéret beteljesülését. Abban az időben többször kísértések gyötörték, úgyhogy hitellenes nyugtalanságok miatt szenvedett, tudniillik, hogy az elhunytak lelkei ezen élet után semmivé válnak-e, vagy tovább élnek. És bár sokáig várakozott, és vágyott rá, de semmi nem jelent meg. Ezért a kísértés egyre erősödött, és azt mondogatta magában: „Ha lenne valami igazság abban, amit nekünk az eljövendő életről hirdetnek, annak, aki ennyire szerettem és tiszteltem, már bizonyosságot kellett volna adnia nekem.”
83. Míg így csüggedten emésztette magát, íme egy bizonyos igen vallásos férfinak megjelent Henrik testvér, és így szólt: „Menj el ehhez az asszonyhoz” – és ekkor saját nevén nevezte az asszonyt. Ezt a nevet a férfi addig nem ismerte, mivel valamilyen jámbor fogadalom miatt gyermekkorától fogva megváltoztatták a keresztségben kapott nevét. Az a férfi tehát csak Henrik testvér szavaiból értesült erről. – „Menj el hozzá, és miután üdvözölted a nevemben, mondd el neki: ezt és ezt szoktad tenni. Ne így tegyél, hanem ilyen és ilyen módon cselekedjél a későbbiekben.” Ezek a dolgok annyira rejtve voltak, hogy az asszonyon kívül senki sem tudhatott róluk. Míg beszélt, az a derék férfi felfigyelt Henrik testvér szívében egy csillogó, fényes gyöngyre, és valamiféle, gyöngyökből kirakott falszerűségre az arca előtt. Sokáig szemlélte ezeket, aztán így szólt: „Uram, mit jelentsen ez a csillogó gyöngy a szíveden, és ez a ragyogó fal?” „A gyöngy szívem tisztaságát jelképezi, mely a világban már megvolt bennem. Mikor reátekintek, nagy vigasztalás tölt el. A fal pedig Isten házában az a része, amelyet még életemben én építettem, tanácsadással,

---

³³ Fil 2,9
19

prédikációval, gyóntatással.” Közben váratlanul megjelent az Ég királynője, az irgalmasság Anyja, Szűz Mária, s közeledtére így szólt Henrik testvér a férfihoz: „Ő az én úrnóm, az Üdvözítő anyja, aki engem szolgálatára választott. Nézd, mekkora vigasztalást jelent nekem az ő társasága.” Miután ezeket elmondta, tüstént csatlakozott a Szűzanyához, és mindketten eltűntek.

84. A derék férfi tehát elment, és elmondott mindent sorban az asszonynak, feltárva neki azon titkos cselekedeteit, amelyekről tudomást szerzett olyan jelek kíséretében, melyek elmondása bizonyította az igazságot. Az asszony pedig nagy vigasztalásban részesülve megszabadult a heves kísértésektől.
85. Ám még jobban megvigasztalta őt az, amit később saját maga volt méltó megtapasztalni. Egy alkalommal ugyanis, mikor egy, házának a hálósobájában lévő szekrényre hajolva, a Henrik testvértől egykor neki küldött levelet jámbor gyönyörködéssel olvasta, szeme megakadt egy mondaton, melynek értelme a következő: „Hajolj Jézus édes szíve fölé, és oltsd lelked szomját”. Az emlékezéstől lángra gyúlva, mintha csak az élő és jelenlévő szájából hallotta volna, lélekben elragadtatott, és azt látta, hogy ő Jézus Krisztus szíve mellet áll az egyik oldalon, Henrik testvér pedig a másikon. Ezen elragadtatásban oly mélységben, annyira csodálatosan megízlelte az isteni vigasztalás ízét, hogy szinte megrészegülve az üdvösség áradásától, a ház jelenlévő szolgálóit, akik hangosan szólították, hogy siessen várakozó férje asztalához, egyáltalán nem vette észre, mígnem ezen édes lelki részegségből magához térve visszanyerte érzékeit. Miután ezeket elmondtuk Henrik testvérről, folytassuk, amit abbahagytunk.

Az első bolognai káptalan

86. Az Úr 1220. évében a rend első általános káptalanját Bolognában tartottuk, melyen én is részt vettem. Párizsból három testvérral együtt küldtek oda, mivel Domonkos mester levélben megparancsolta, hogy négy testvért küldjenek hozzá a párizsi házból a bolognai káptalanra. De mikor elküldtek, még két hónapot sem töltöttem a rendben.
87. Ugyanezen káptalanon a testvérek közös egyetértéssel úgy határoztak, hogy az általános káptalant az egyik évben Bolognában, a másikon pedig Párizsban kell tartani, de mégis úgy, hogy a következő évit Bolognában tartják. Ugyanekkor rendelték el azt is, hogy a testvérek ne fogadjanak el birtokokat és biztos jövedelmeket, hanem azokról is mondjanak le, amit birtokoltak Toulouse vidékén. Több más dologban is hoztak konstitúciókat, melyek most is érvényben vannak.

A lombardiai priorátust Jordán testvérrre bízzák, és testvéreket küldenek Angliába

88. Az Úr 1221. évében a bolognai általános káptalan úgy látta jónak, hogy először rám bízza a lombardiai tartomány feletti priorátust, bár még csak egy évet töltöttem a rendben, és még nem voltam annyira mélyen meggyökeresedve, hogy mások irányítására az élre állítsanak, hiszen még saját tökéletlenségemet sem tanultam meg irányítani. Ezen a káptalanon egy konventnyi testvért Gilbert testvérral, mint priorral együtt Angliába küldtek. Ezen a káptalanon tehát egyáltalán nem vettem részt.

Everard testvér, lincolni főesperes

89. Ebben az időben érkezett Párizsba Everard testvér, lincolni főesperes, erényekben gazdag férfi, szorgalmas, serény és bölcs tanácsadó. S mivel nagy tekintélye volt, amennyire sokan ismerték őt a világban, annál több embernek szolgált épülésére önkéntesen vállalt szegénységének példájával.
90. Ő velem együtt, akit, úgy tűnt, különlegesen is kedvelt, útra kelt Lombardiába, mivel látni óhajtott Domonkos mestert. Gallia és Burgundia összes területein, melyeket velem beutazott, s ahol őt egykor jól ismerték, a szegény, nélkülöző Krisztust saját testében hordozva hirdette. Végül betegség támadta meg, és Lausanne-ban, ahol egykor püspökök választották meg, de ő nem fogadta el, ezt a gonddal teli, siralmas életet gyors, de teljesen boldog véggel befejezte.
91. Kevéssel halála előtt, mikor a közeli végben már biztosak voltak az orvosok, de ezt eltitkolták előle, ezt mondta nekem: „Ha az orvosok szerint meg fogok halni, miért nem mondják meg nekem? Titkolják el azok elől a halált, akiknek keserű arra gondolni. Én nem félek a haláltól. Semmitől nem kell félnie annak, aki akkor, ha a siralmas test földi háza összeomlik, nem kézzel épített, örök otthont vár a mennyben, a boldog csere miatt megvigasztalódva”.³⁴ Meghalt tehát, testét a földnek, lelkét pedig Teremtőjének ajánlva. Boldog halálának számomra az volt dicséretreméltó jele, hogy lelkének távozásakor, bár azt hittem, hogy ez fájdalommal és nyugtalansággal fog eltölteni, mégis ezzel ellentétben áhítat és öröm öntött el, úgyhogy lelkiismeretem tanúsága szerint ez figyelmeztetett: egyáltalán nem kell siratni azt, aki az örömben költözött át.

Domonkos mester halála

92. Eközben Bolognában Domonkos mester, zarándoklása végének közeledtével súlyos betegségbe esett. Betegágyán magához hívott tizenkét tapasztaltabb testvért, és bízta őket, hogy legyenek lelkesek, mozdítsák elő a rend ügyét, és tartsanak ki a szent életben; emellett figyelmeztette őket, hogy gondosan kerüljék a nagyon fiatal nők gyanús társaságát, mert ez túl csábító és nagyon hatásos a még nem tökéletesen tiszta lelkek törbeejtésében. „Íme” – mondta – „engem egészen eddig az óráig megőrzött az isteni irgalom testi romlatlanságban. De bevallom, azt a tökéletlenséget nem tudtam elkerülni, hogy inkább hatott a szívemre fiatal nők beszéde, mint időseké.”
93. Halála előtt nagy bizalommal mondta a testvéreknek, hogy halála után hasznosabb lesz számukra, mint életében volt. Tudta ugyanis nagyon jól, hogy kire bízta munkáját és termékeny életét, és remélte, hogy „készen várja az igazság győzelmi koszorúja”,³⁵ melyet elnyerve annyival lesz hathatósabb közbenjáró imája, amennyivel közelebb került az Úr hatalmához.

---

³⁴ 2Kor 5,1

³⁵ 2Tim 4,8

94. Amikor elhatalmasodott a betegség, egyszerre gyötörte a láz és a megfázás. Végül jámbor lelke eloldódott a testtől, és az Úrhoz, alkotójához jutott, s e gyászos tartózkodási helyet az égi lakás örök vigaszával cserélte fel.

Guala testvér látomása Domonkos mester halálakor

95. Ugyanezen a napon, halálának órájában Guala testvér, a bresciai prior, a város későbbi püspöke, a testvérek harangtornyában lefeküdvé könnyű álomba merült, s valami nyílást látott az égen, amelyen két ragyogó hágszó ereszkedett le. Ezek közül az egyiket fönt Krisztus tartotta, a másikat a Boldogságos Szűz Mária. Mindkettőn angyalok szálltak le és fel. A hágsók alján középütt egy ülőhely volt elhelyezve, és mintha egy rendünkbeli testvér ült volna rajta, arcát eltakarta a ráborított csuklya, ahogyan halottainkat szokás eltemetni. Az Úr Krisztus és Édesanyja lassan felfelé húzták a hágsókat, ameddig fel nem ért az, aki alul helyezkedett el. S végül, miután hatalmas ragyogással, az angyalok éneklése közepette az égbe ért, bezárult a csillogó nyílás, és nem látszott semmi. A testvér pedig, aki ezt látta, bármennyire beteg és gyenge volt, összeszedte magát, tüstént Bolognába sietett, ahol megtudta, hogy ugyanazon a napon, és ugyanazon órában halt meg Krisztus szolgálja, Domonkos, ahogy elbeszéléséből megtudtuk.

Domonkos mester temetése; a csodák

96. De még térjünk vissza egy kicsit a boldog férfi tiszteletreméltó temetésére. Halála napjaiban éppen Bolognába érkezett a tiszteletreméltó atya, az ostiai püspök, az Apostoli Szék akkori lombardiai legátusa, a mostani római pápa, Gergely. Ómiatta sok nemes és főpap tartózkodott ott. Mikor megtudta, hogy Domonkos mester meghalt, eljött, hiszen barátok voltak, és nagyon szerette őt, tudva, hogy igaz és szent férfi. A temetést is ő maga végezte, sokak jelenlétében, akik tudtak a boldog férfi szerencsés haláláról és mindenki számára nyilvánvaló életszentségéről, amely már életében megvolt benne, és az örök halhatatlanság palástjáról, amelynek elnyerését már a jelenlevők meggyőződése tanúsította. A világ megvetését hirdette, hiszen temetése azt jutatta eszünkbe, hogy mennyire biztonságos az égi otthon és örök nyugalom helyét a jelen élet megvetésével kiérdemelni, és szegény földi étellel gazdag halált nyerni.
97. Ekkor vette kezdetét a nép tiszteletteljes áhíttata. Sokan jöttek oda, akik különféle betegségekben szenvedtek, ott maradtak éjjel-nappal, és megvallották, hogy teljesen visszanyerték egészségüket. Odahozták gyógyulásuk tanúbizonyságait, ugyanis a boldog férfi sírjánál szemek, kezek, lábak és más testrészek viasmásait függesztették fel, betegségük, illetve meggyógyult testrészeik különbözőségének megfelelően.
98. Eközben alig volt valaki a testvérek közül, aki méltó hálaadással segített volna az isteni kegyelemnek. Többen ugyanis úgy látták jónak, hogy nem kell tudomást venni a csodákról, nehogy a jámborság látszatával nyereszkedőknek tűnjenek. S azzal, hogy nem eléggé fontolták meg Domonkos életszentségét, és túlságosan ragaszkodtak véleményükhöz, az Egyház közös hasznát vették semmibe, és az isteni dicsőséget temették el.

99. Mégis nyilvánvaló, hogy Domonkos mester már életében erényektől ragyogott, csodáktól tündökölt, és ezek közül többet hallottunk is, de az eltérő elbeszélők miatt nincsenek leírva, nehogy az események bizonytalan rendben való leírása nehezítse a megértést. Szabadjon mégis ezek közül néhányat, amelyekről biztos ismeretem van, megemlíteni.

Egy ifjút életre kelt Rómában

100. Mikor egyszer Rómában tartózkodott, István fossanovai bíboros úr egyik ifjú rokona, miközben lovával meggondolatlanul vágatott, leesve a lóról, súlyosan megsérült. Ott hozták nagy sírással. Azt gondolták, hogy vagy alig van benne élet, vagy már kétségtelenül meg is halt. Mikor elkezdték a halottat siratni, ott volt Domonkos testvér is, és vele Tankréd testvér, derék, buzgó ember, egykori római prior. Az ő elbeszéléséből tudom ezt. Tankréd testvér így szólt Domonkos mesterhez: „Mit tetteted magad? Miért nem könyörögsz az Úrhoz? Hát hol van most felebarátaid iránti részvéted? Hol van Istenbe vetett bizalmaid?” Megindította őt a testvér biztatása, s legyőzve a lángoló részvétől, egy szobába vitette az ifjút, majd titokban ott visszahozta az életbe imáinak erejével, és egészségesen vezette mindenki elé.

Előzi az esőt a kereszt jelével

101. Bertrand testvér mesélte el nekem, akinek Párizsba küldéséről előbb emlékeztem meg, hogy mikor egy alkalommal Domonkos mesterrel utazott, és felettük nagy zivatar keletkezett, s az eső elöntötte a földet, Domonkos mester a kereszt jelével úgy űzte el előlük a záport, hogy mindig három könyöknyire maguk előtt látták, mennyire sűrűn zuhog az eső, de egyetlen csepp nem érte még a ruhájuk szegélyét sem.
102. Betegségek gyógyításáról sok minden jutott a tudomásunkra, szentségének bizonyosságai, melyek jelenleg nincsenek leírva.

Domonkos mester erényei

103. Egyébként, ami még nagyszerűbb és ragyogóbb a csodáknál is, oly mértékben megvolt benne az erények tisztasága, annyira elragadta őt az isteni tűz, hogy kétség nélkül mondhatjuk: valóban a tisztesség és kegyelem edénye volt, melyet drágakövek ékesítenek. A lelki béke teljes volt benne, ezt csak a részvét vagy a könyörület változtatta meg. S mivel az örvendező szív megvidámítja az arcot³⁶, külsőleg is megnyilvánuló jósága és arcának vidámsága megmutatta a belső ember kiegyensúlyozottságát. Azokban a dolgokban, amelyekbe Isten akarata szerint, ésszerűen kezdett bele, annyira állhatatos volt, hogy alig, vagy talán soha nem változtatta meg, amit egyszer megfelelő megfontolás után elhatározott. S bár mindig nagy vidámság ragyogott arcán, jó lelkiismeretének bizonyosságaként, tekintetét mégsem a földre szegezte.

104. Emiatt könnyen megnyerte mindenki szeretetét; mindenki, amint megpillantotta, szeretetébe

---

³⁶ Péld 15,13
23

fogadta őt. Akárhol tartózkodott – úton a társaival, vagy egy házban a vendéglátóival és a családdal, vagy főurak, hercegek, főpapok közt, – mindig bővében volt a hasznos beszédnek, és az olyan példázatoknak, melyekkel a hallgatók szívét a Krisztus iránti szeretetre vagy a világ megvetésére ösztönözte. Mindenütt evangéliumi embernek mutatkozott szavaiban és tetteiben egyaránt. Nappal a testvérekhez és társaihoz senki nem volt nála kedvesebb, barátságosabb.

105. Éjszaka pedig senki nem volt nála kitartóbb a különféle virrasztásban és a könyörgésekben. Estére betért hozzá a sírás, reggelre visszatért az ujjongás.³⁷ A nappalt felebarátainak adta, az éjszakát pedig Istennek, tudva, hogy az Úr irgalmát nappal árasztja, s éjjel neki énekelt.³⁸ Sűrűn és sokat sírt, könny volt a kenyeré éjjel és nappal³⁹; nappal leginkább akkor, amikor naponként a szentmisét ünnepelte, éjszaka pedig, amikor mindenkit felülmúlva fáradhatatlanul virrasztott.

Virrasztásai

106. Általában az volt a szokása, hogy a templomokban éjszakázik, olyannyira, hogy alig vagy csak ritkán volt saját ágya az éjszakai pihenésre. Éjszaka tehát imádkozott és virrasztott, amennyire testének törekenysége miatt képes volt. Mikor elérte a fáradtság, szelleme lankadt, és aludnia kellett, vagy az oltár előtt, vagy más helyen, vagy Jákob pátriárkához hasonlóan kőre hajtva a fejét pihent egy keveset, aztán újra felkelve folytatta a virrasztást és a lelkes imádságot.
107. Minden embert befogadott szeretetének tág ölelésébe, és mivel mindenkihez szeretettel közeledett, őt is mindenki szerette. Sajátosan jellemző volt rá: örülni az örvendezőkkel, sírni a sírókkal. Túláradt benne a jóság, teljesen átadta magát a felebarátaival való törődésnek és a szerencsétlenek iránti részvétnek. Az is igen szeretetreméltóvá tette mindenki előtt, hogy mindig az igaz úton járva nyoma sem volt sem szavaiban sem tetteiben a kétszínűségnek vagy a tettetésnek.
108. A szegénységet igazán szerette, elnyűtt ruhákat használt. Ételben, italban mindig szigorú mértéket tartott, kerülte az ínycséget, szívesen megelégedett egyszerű étkezéssel. Biztosan uralta testét, a bort úgy keverte vízzel, hogy a szükségletnek megfelelően, de ne tompítsa el éles szellemét.

Isten emberének, boldog Domonkosnak dicsérete

109. Ki tudná az ő erényeit mindenben követni? Elcsodálkozhatunk, és példája nyomán megfontolhatjuk korunk erőtlenségét. Különleges kegyelem, nem emberi erő, amely által valaki képes arra, amire ő volt, hacsak valakit esetleg, akin megkönyörül az isteni jóság, a szentség hasonló csúcsára nem emel. Ámde ki méltó erre? Mégis, testvérek, járjunk atyánk

---

³⁷ Zsolt 29,6

³⁸ Zsolt 41,1

³⁹ Zsolt 41,3

nyomában, egyszersmind adjunk hálát Megváltónknak, hogy ezen az úton, melyen járunk, ilyen vezetőt adott szolgálainak, aki által minket újjászült ennek az életnek a fényére. S könyörögve kérjük az irgalmasság Atyját, hogy azzal a Lélekkel, mely Isten fiait irányítja, vezessen minket, hogy méltók legyünk mi is, egyenes úton, azokon az útjelzőkön, melyeket atyáink helyeztek el⁴⁰, a végtelen öröm, és az örök boldogság célpontjába elérni, ahová ő örökre boldogan belépett. Amen.

Egy bizonyos Bernát testvért az ördög gyötör

110. Miután elmondtuk azt, amit Domonkos mester idejéből meg kellett említeni, folytassuk most a később törtétekkel. Tehát miután Lausanne-ban meghalt Everard testvér, én utamat folytatva Lombardiába mentem, hogy elkezdjem abban a provinciában a rámbízott szolgálatot. Abban az időben élt Bolognában egy bizonyos Bernát testvér, aki igen vad ördögtől megszállva kínlódott olyannyira, hogy éjjel-nappal szörnyű őrzöngések gyötörték, és ezzel módfelett megzavarta a testvérek közösségét. Nem kétséges, az isteni irgalmasság azért gondoskodott erről a megpróbáltatásról, hogy szolgálai gyakorolják a türelmet.
111. De elmondom, hogyan lett osztályrésze ez a büntetés. Belépése után ugyanis bűnei miatt sajnálkozva azt kérte az Úrtól, hogy valamilyen tisztulást mérjen rá. Ezután lelkében többször felmerült, vajon akarja-e, hogy ördög szállja meg, de visszariadt, és nem tudott beleegyezni. Végül hosszú fontolgtatás után, mikor egyszer még jobban bánkódott bűnei miatt, lélekben beleegyezett, hogy testét tisztulása miatt ördög szállja meg. Mindezt ő maga mesélte nekem. És tüstént az történt, hogy amit elhatározott, az Isten engedélyével beteljesedett.
112. Sok feltűnő dolgot művelt az ördög a testvér által. Bár a megszállott nem volt jártas a teológiában, és kevéssé ismerte a Szentírást, mégis annyira mély gondolatokat csalt ki az ő száján keresztül a Szentírásból, hogy azokat méltán lehetett volna Szent Ágostontól származóknak gondolni. Viszont ha valaki figyelt szavaira, akkor gögösen sokat dicsekedett.
113. Eközben - úgy emlékszem - azzal a feltétellel állt elő, hogy ha abba hagyom a prédikálást, ő sem folytatja a testvérek megkísértését. Ezt válaszoltam: „Távol legyen tőlem, hogy szövetséget kösssek a halállal, vagy szerződésre lépjek az alvilággal. Bár nem akarod, a testvérek mégis megerősödnek a kísértések miatt, növekszik bennük a kegyelmi élet, hiszen az ember élete kísértéssel teli a földön.”⁴¹
114. Arra törekedett, hogy szavainak csalárd elkendőzésével a mi szívünkben is sűrűn elvesse saját gonoszságának csíráit. Amikor erre felfigyeltem, azt mondtam neki: „Hát miért kettőzöd meg számunkra annyiszor cselvetéseidet? Jól ismerjük a gondolataidat. Én is ismerem koholmányodat, amelyet egyszer felajánlottam neked, de te visszautasítod és megveted, ám majd gonoszságomtól legyőzve könnyen, örömele beleegyezel.” Hallják ezt Krisztus katonái, akiknek nem a test és a vér ellen kell küzdeni, hanem a sötétség fejedelmei és hatalmas-

---

⁴⁰ Péld 22,28

⁴¹ Jób 7,1

ságai ellen, az égben levő szellemi gonoszság ellen,⁴² hogy az ellenség folytonos serénységéből tanulják meg, nekik is állandó buzgalommal kell küzdeni, és kerülni magukban a lelki tunyaságot.

115. Közben, ami még fontosabb, annyira hatásos volt prédikáció módjára elmondott beszédeivel, hogy előadásmódjával, jámborságával és szavainak mélységével hallgatóiból bőséges könnyeket csalt ki. Csodálatos módon a megszállott testét pedig néha minden emberi készítményt felülmúlóan édes illatokkal öntötte el. Ugyanilyen módon gonoszul kísértett engem is, s azt színlelte, hogy nagyon szenved a mintegy égi angyal okozta illatok miatt, bár ő volt az, akinek cselvetései arra irányultak, hogy idő előtt meggyőzzenek mindenkit szentségéről.

Az ördög által okozott illat kísértése

116. Végül mikor egyszer a jelenlétünkben keményen gyötörte ezt a testvért, hangosan zavarodottságot kezdett színlelni, és így szólt: „Íme az illat, íme az illat, íme az illat!” Ezután kiárasztotta a testvérré azt az édes illatot, majd tekintetével és hangjával félelmet és megvetést színlelt. Így szólt hozzám: „Tudod, mitől ijedtem meg az előbb? Ennek a testvérenek az angyala eljött, hogy édes illatokkal vigasztalja őt, és ezzel a vigasztalással hatalmas kínt okozott nekem. De figyelj csak, hozok neked saját kincstáramból másféle illatokat, melyekkel én szoktam látogatni.” Ahogy ezt kimondta, a levegőt kénbűzzel szórta tele. Ezzel az előző édes illat ármányát akarta elkendőzni.
117. Miután tehát velem is hasonló módon tett, kétségeimbe bonyolódva ugyan nem bíztam érdemeimben, de mégis bizonytalanul ingadoztam, hogy mihez kezdjek a csodás illattal elárasztva. Még a kezeimet is alig mertem kinyújtani, attól félve, hogy elveszítem ezt az édességet, amelynek mibenlétéről még nem bizonyosodtam meg. Amikor a kelyhet kellett vinnem, amelyben az Úr teste volt, úgy éreztem, hogy magából a kehelyből annyira árad rám az édes illat, hogy képes lennék e mérhetetlen édesség miatt teljesen átváltozni.
118. De az igazság Lelke nem engedte, hogy a gonosz lélek sokáig folytassa cselszövéseit. Ugyanis mikor egy nap misézni készültem, az „Ítéld meg Uram az engem ítélőket” kezdetű, a kísértések előzésére igen hathatós zsoltárt⁴³ nagy lelki összeszedettséggel elimádkoztam, s már annál a versnél tartottam: „Még csontjaim is azt mondják, ki volna hozzád hasonló Uram”⁴⁴, mikor hitelen annyira rám áradt a hatalmas édes illat, hogy valóban úgy éreztem, csontjaim velejét is előnti. Megdöbbsentem tehát, és a szokottnál is ritkább dolog miatt kértem az Urat, hogy nyilvánítsa ki isteni kegyelmét, ha ez ördögi cselek miatt történik, és ne engedje, ármánykodni a hatalmast a szegény ellen, akin nem segít senki.⁴⁵ Amint imádkoztam az Úrhoz, – az ő dicsőségére elmondom – akkora belső lelki megvilágosodást kaptam és annyira teljes bizonyosságot az igazság kiáradása által, hogy teljesen biztos lettem benne: mindez az ellenség álnok koholmánya.

---

⁴² Ef 6,12

⁴³ Zsolt 34

⁴⁴ Zsolt 34.10

⁴⁵ Zsolt 71,12

119. S miután így feltáruultak a gonoszság titkai, s azt a testvért biztosítottam arról, hogy ez ördögi kísértés, mindkettőnkől eltűnt az illatáradat; s aki előbb csak áhítattal teli beszédeket mondott, most azonnal gonosz, csúf dolgokat kezdett mondani. „Hol vannak hát szép szavaid?” – kérdeztem tőle. Ezt válaszolta: „Már nyilvánvaló álnok tervem, most majd nyíltan teszem a rosszat.”

A "Salve Regina" antifóna bevezetése a kompletórium után

120. Az előbb említett Bernát testvér kegyetlen gyötrődése volt az első alkalom, melynek hatására bevezettük Bolognában a Salve Regina antifóna éneklését a kompletórium után; ebből a házból kezdett elterjedni az egész lombardiai provinciában, és így végül az egész rendben szokássá vált. Hány emberből csalta ki az alázat könnyeit Krisztus tiszteletreméltó anyjának ez a szent dicsérete? Hány hallgatójának és éneklőjének tisztította meg az érzelmeit, puhította meg keménységét, vagy adott lelkesedést szívükbe? Vagy nem hisszük, hogy Megváltónk anyja gyönyörködik az ilyen dicséreteken, és megörvendeztetni a magasztalás? Egy mélyen vallásos, hitelre méltó férfi mondta nekem, hogy gyakran látta lélekben, amikor a testvérek énekeltek: „Légy azért szószólónk”⁴⁶, maga az Úr anyja leborul Fia előtt és kéri őt az egész rend megmaradásáért. Ezt azért említettem meg, hogy az ezt olvasó testvérek áhítatát még jobban ösztönözze a Szent Szűz dicséretére.

Az átvitel előtti évek

121. Az isteni jóság kifürkészhetetlen bölcsességében gyakran késlelteti a jót, nem azért, hogy elvegye, hanem hogy késleltetve még termékenyebb legyen a megfelelő időben. Vagy azért történt ez, mert Isten így gondoskodott még jobban Egyházáról, vagy azért mert mindenkinek más volt a véleménye; egyesek ugyanis az egyszerűség útját bölcsesség nélkül járva úgy gondolták, elég, ha a magasságos Úr szolgájának, a Prédikátor Rend alapítójának, Szent Domonkosnak emlékezete ismert az Úr előtt, és nem kell arra gondot fordítani, hogy az emberek is tudjanak róla. Ugyanis, ahogy erről már megemlékeztünk, valami homály fedte be a testvérek szívét, s alig volt, aki méltó hálaadással sietett volna az isteni kegyelem elé.
122. Kezdetét vette ugyanis Isten emberének halála után a nép áhítata, és sokan mentek oda, akik különféle betegségekben szenvedtek; éjjel-nappal ott maradtak, és megvallották, hogy teljesen visszanyerték egészségüket. Odahozták a sírhoz gyógyulásuk tanúbizonyságát, ugyanis szemek, kezek, lábak, és más testrészek viaszmásait akasztották oda, betegséjük, illetve a meggyógyult testrészek különbözőségének megfelelően. Mert azt az életet, amelyet a mennyben birtokolt, a földön csodákkal tette nyilvánvalóvá. Többen pedig azt látták jónak, hogy nem kell tudomást venni a csodákról, nehogy a jámborság látszatával nyereszkedőknek tűnjenek. Összetörték és kidobták tehát az odahozott képecskéket. S azzal, hogy nem eléggé fontolták meg Domonkos életszentségét, és túlságosan ragaszkodtak véleményükhöz, az Egyház közös hasznát vették semmibe, és az isteni dicsőséget temették el. Egyeseknek ugyan más volt a véleményük, de a kislelkűség szellemétől elnyomva nem

---

⁴⁶ Az "Eia ergo, advocata nostra" szavakról van szó.

ellenkeztek.

123. Így történt, hogy boldog Domonkos atyánk dicsősége a szentség minden tisztelete nélkül tizenkét éven át homályban maradt. Ott feküdt az elrejtett kincs, amely nem tudott használni, s elvették így a jótétemények lehetőségét ezek adományozójától. A méltányos igazságosság követeli meg, hogy elvegyék azoktól a kegyelmet, akik Isten kegyelmét és dicsőségét elrejteni igyekeztek. S nem is hozna a mag termést, ha, amikor terem, nem taposnának rá. Hozott is volna gyakrabban termést Domonkos erénye, de elfojtotta fiainak gondatlansága. Ő, a türelmes, és irgalmas, türelmesen várt. De miután senki sem volt, aki gondolt volna Isten szentjének, Domonkosnak kijáró tiszteletre, az Úr adott alkalmat, hogy azzal felrázza a testvérek tunyaságát.
124. Végül, mivel Bolognában megnövekedett a testvérek száma, a házat és a templomot bővíteni kellett. Az építkezés miatt a régit lerombolták, és Isten szolgájának teste szabad ég alá került. Ugyan melyik értelmes ember tartaná méltónak, hogy a szemérmesség tükre, a tisztasággal teli edény, a szüzesség kincsesháza, a Szentlélek hangszere ilyen jelentéktelen helyen feküdt, ő aki soha életében halálos bön foltjával nem üzte ki lelkének vendégházából a lélek drága vendégét, a Szentleket, ahogy ezt utolsó gyónása is tanúsította tizenkét pap jelenlétében. A testvérek közül egyesek tehát magukba szálltak, és megbeszélték, hogy illőbb helyre kell átvinni, de ezt csak a római pápa engedélyével akarták megtenni. Valóban sokszor látható, hogy az alázatosság erénye kiérdemli a felmagasztalást. Hiszen a testvérek és fiak saját maguk is eltemethették volna atyjukat, de azzal, hogy felsőbb tekintélyhez folyamodtak, még jobb történet, ugyanis így nem egyszerű lett az átvitel, hanem kánoni és dicsőséges.
125. Ám ezt is elhanyagolták, a testvérek pedig közben hosszasan tanácskoztak az illőbb koporsóról, mások pedig Gergely pápához járultak, és jelentették neki a fenti ügyet. ő pedig, buzgó és mélyen hívő férfi lévén, keményen rájuk ripakodott, mert elhanyagolták a gondoskodást az atyjuknak kijáró tiszteletről. „Tudom, hogy ő teljesen az apostolok életmódját követte, és nem kétséges, hogy már elnyerte dicsőségüket az égben” – tette hozzá. Ezért írt a ravennai érseknek, hogy mivel ő maga sok mindentől akadályozva nem tud személyesen ott lenni, alárendeltjeivel vegyen részt az ily nagy átvitelen.
126. A mindenható Isten, aki az egyetemes Egyház pásztorának döntésével akarta a tunyaság felhőit előzni, megmutatta kezét a magasból, és csodák zajával mennydörgött az égből, hogy teljesen nyilvánvalóvá váljék: az egész mennyei Jeruzsálem hatalmas örömben ujjong és örvendezik, és kinyilvánítja polgártársának dicsőségét a földön élőknek is. A szentek ugyanis, akiket az isteni szeretet kapcsol össze, irigység nélkül azt akarják, hogy áldásuk bősége mindenkivel közös legyen. Isten választottjának, Domonkosnak szentsége világosan megnyilvánult: hirdetik, hogy vakok látnak, sánták járnak, bénák meggyógyulnak, némák beszélnek, az ördögök elmenekülnek, a lázas és más betegségekben sínylődők meggyógyulnak. Ezen az ünnepen láttuk, hogy ugrál a régóta béna Angliai Miklós; a gyógyíthatatlan fekélybetegség fogadalom felajánlásakor megszűnt, a fekélyek eltűntek, és sok minden más is nyilvánvaló lett az ő szenttéavatásakor a pápa, a bíborosok és az összes jelenlévők előtt. És egyáltalán nem csodálatos, ha ezt meg tudta tenni Istennel uralkodva az, akinek, még míg halandó testben élt, a tűzbe dobott könyve sértetlen maradt, aki megérezte,

hogy egy beteg testvér mellett ott van a Szűzanya, aki az Úr jelével előzte a vihart, könyörgésével a sárban gyertyát gyújtott, kiragadott egy novíciust égő ruháiból, az ördögöt a kereszttel előzte, két embernek testi, másik kettőnek lelki halálát előre megmondta, két embernek visszaadta életét Rómában, halálakor látta, hogy Krisztus hívja, egy tanítványának megkoronázva jelent meg, és úgy mutatkozott meg, hogy ragyogó hágsókon a Szűzanya és Fia a dicsőség trónjára emelte. Tanúsítja ezt Gergely pápa úrnak a szenttéavatásáról írt levele, csodáinak sok jele, és erényes életének csúcsai.

127. Eljött az ünnepnap, melyen a kiváló doktor átvitelét ünnepeltük. Jelen volt a tiszteletreméltó érsek, a püspökök és főpapok serege. Különböző vidékekről nagyszámú áhítatos sokaság sereglett egybe; és jelen voltak a bolognai fegyveres csapatok, nehogy elvegyék tőlük az őket oltalmazó szent testet. A testvérek aggódtak, sápadtan félve könyörögtek, s ott reszkettek a félelemtől, ahol nincs félelem,⁴⁷ tudniillik azért, nehogy Szent Domonkos teste, mely annyi időn keresztül, rossz helyen eltemetve, ki volt téve esőnek és forróságnak, mint más holttest elrothadva szörnyű bűzével a jelenlévőket zavarja, s így elhomályosítsa a szent férfi iránti tiszteletet. Mivel nem tudták a testvérek, mit is tegyenek, az volt egyetlen menekvésük, hogy teljesen Istennek ajánlották magukat. Odamennek a püspökök jámbor áhítattal, és mások is különböző kőművesszerszámokkal. Leveszik a kemény cementtel a sírra illesztett követ, és ott volt alul a földbe ásott fakoporsó, ahogyan egykor a tiszteletreméltó pápa, az akkori ostiai püspök eltemette. A koporsón előtűnt egy kis lyuk.
128. A kő eltávolítása után valami csodálatos illat kezdett a nyílásból előtörni; a körülállók ettől megdöbbenve csodálkoztak, hogy mi ez. Leveszik a koporsó fedelét, és az onnan származó illat a kenőcsök raktárához, a főszerk paradicsomához, rózsakerthez, liliummal és violával teli mezőhöz volt hasonló, édessége felülmúlta minden virág illatát. Egész Bolognát betöltötte az illat, de amíg nyitva állt a dicsőséges Domonkos sírja, a minden főszer édességét felülmúló illat megtisztította és felvidította. Akik jelen voltak, megdöbbenek, és rémült bódulatba estek. Aztán édes sírás kezdődik, öröm is keveredik hozzá. Félelem és remény támadt egyszerre a lélek harcmezején, és csodás háborút indítanak, érezve a csodálatosan édes illatot. Mi is érzékeljük az illat édességét, és arról tanúskodunk, amit láttunk és érzékelünk.⁴⁸ Bár sokáig álltunk az Úr szava hirdetőjének, Szent Domonkosnak teste mellett, soha nem tudtunk betelni azzal az édes illattal, amely előzte a csömört, áhítatot hozott, csodákat gerjesztett. Akár kézzel, vagy övekkel, vagy bármi mással megérintették a testet, hosszú időn keresztül rajta maradt az illat.
129. A testet a márvány síremlékhez vitték, hogy ott helyezték el saját illatszereivel együtt. A szent testből áradt a csodálatos illat, és világosan mutatta, hogy mennyire Krisztus jó illata van itt.⁴⁹ Az érsek ünnepi misét mond, s mivel Pünkösöd harmadik napja volt, az introitusban a kórus azt énekelte: „Fogadjátok dicsőségtek gyönyörűségét.” Ezt a mondatot a testvérek örömeikben, mint égből jövő szótatot fogadták. Harsonák zúgtak, a sokaság számtalan gyertyát emel fel, körmeneteket tartanak, mindenhol zúg: Legyen áldott Jézus Krisztus! Mindez Bologna városában történt, az Úr 1233. évében, május 24.-én, a hatodik indikcióban, amikor IX. Gergely volt a pápa, és II. Frigyes a császár.

---

⁴⁷ Zsolt 13,5

⁴⁸ Jn 3,11

⁴⁹ 2Kor 2,15

Szászországi Boldog Jordán,

a mű szerzője, a XII.sz. végén született Burgbergben. (Westphalia) 1220-ban Párizsban lépett be a Prédikátorok Rendjébe. 1221-ben Szent Domonkos utóda lett a rend kormányzásában, mint a Rend Mestere. A Szentföldi provinciából hazatérőben, hajótörés miatt lelte halálát 1237. február 13-án. XII .Leó pápa 1826-ban megerősítette tiszteletét.

A mű megírásának ideje bizonytalan. Az biztosnak tűnik, hogy 1231. december 25 után még dolgozott rajta, ugyanis még utal Fulco toulouse-i püspök halálára. (39. fej.) Az egyáltalán nem biztos, hogy a művet 1233. május 24. , az átvitel előtt befejezte volna, de a prológus arra utal, hogy 1234. július 3., azaz a szentté avatás előtt befejezte.

Az átvitelről szóló fejezetek (121-129) eredetileg nem képezték a mű részét. Megírását az 1235-ös bolognai káptalan idejére lehet tenni.

A *Libellus* tehát nem Szent Domonkos legendája akart lenni, hanem történeti elbeszélés a rend kezdeteiről. Ez teszi a rend korai történetére vonatkozóan az egyik legfontosabb történeti forrássá, s mint ilyen, a későbbi középkori rendi történetírás mintájául is szolgált.

A bibliai idézetek minden esetben a Vulgata szövegére utalnak. Az idézőjelek nélkül hozott idézetek nem szószerintiek.